

STRAATNAMEN ADMIRALEN BUURT

De Ruijterweg

Bloys van Treslongstraat

Coppelstockstraat

De Rijkgracht/straat

Gerard Callenburgstraat

Jan den Haenstraat

Jasper Leijnsenstraat

Joos Banckersplantsoen/weg

Joris Van Andringastraat

Karel Doormanstraat

Tjerk Hiddes de Vriesstraat

Willem de Zwijgerlaan

DE RUIJTER

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Michiel de Ruyter (1607-1676) geboren in Vlissingen als zoon van een bierdrager, was bij zijn overlijden een van de meest gevierde officieren uit de geschiedenis van de Republiek.

Op zijn elfde begon hij met varen, een niet ongebruikelijke leeftijd om naar zee te worden gestuurd. Op zijn dertigste werd hij schipper bij de handelsvloot. In deze hoedanigheid deed hij mee aan de walvisjacht rondom Spitsbergen en handelde hij op de kust van Noord-Afrika. Ondanks zijn gebrek aan formele opleiding sprak hij vloeiend Engels en Iers vanwege zijn handelscontacten in Dublin; zijn Nederlands had een zwaar Zeeuws accent. In 1651 had hij genoeg geld verdiend met de handel om met pensioen te gaan, maar omdat de Eerste Engelse Zeeoorlog uitbrak duurde zijn rust maar een jaar. Na het overlijden van luitenant-admiraal Maarten Tromp (1653) werd De Ruyter voorgedragen als zijn opvolger. Zelf was hij van mening dat hij niet geschikt was en sloeg het aanbod af. In 1664 werd hij de bevelhebber van een strafexpeditie op de West-Afrikaanse kust, waarbij hij de Engelse havens aanviel. Door de inzet van zijn vloot droeg De Ruyter bij aan het faciliteren van de uitbreiding van de Nederlandse slavenhandel.

Zijn grootste overwinningen behaalde hij tijdens de Tweede Engelse Zeeoorlog, inmiddels wel aangesteld tot luitenant-admiraal, tot woede van zijn concurrent Cornelis Tromp. Zijn bekendste wapenfeit was de Tocht naar Chatham (1667), waar De Ruyter eigenlijk zeer op tegen was en waarbij hij vooral een rol op de achtergrond speelde. De Ruyter sneuvelde in 1676 tijdens de Slag bij Agosta. Een kanonskogel schoot zijn been eraf en hij overleed een week later aan de verwondingen. Hij werd met alle eer begraven in Amsterdam, vergelijkbaar met een begrafenisstoet voor de stadhouders. Een man die voorop in de stoet liep in het harnas van de admiraal overleefde de urenlange processie niet.

De Ruyter werd zeer gerespecteerd als admiraal, zowel door zijn eigen bemanning als door zijn vijanden, en hij was verantwoordelijk voor het moderniseren van de admiraliteiten. Mede door zijn inzichten en tactieken groeide de Republiek halverwege de 17de eeuw uit tot een maritieme koloniale grootmacht.

BLOYYS VAN TRESLONG

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Willem Bloys van Treslong (1529-1594) was in de Tachtigjarige Oorlog met Spanje één van de geuzenleiders bij de inname van Den Briel. In 1558 was hij nog even in loondienst van de Spaanse vloot, maar hij stapte over naar de andere partij. Kort na zijn deelname aan de Slag bij Heiligerlee (1568) kreeg hij een kaperbrief van Willem van Oranje, waarmee hij bevoegd was vijandige schepen aan te vallen. In 1572 sloot hij zich aan bij de heer van Lumey, een leider van de watergeuzen.

De historische rol van Bloys van Treslong heeft iets tegenstrijdigs. Enerzijds heeft hij met Den Briel de gewapende strijd tegen Filips II aangewakkerd en zo bijgedragen aan het ontstaan van de onafhankelijke Republiek.

Anderzijds is duidelijk dat Bloys van Treslong zich in zijn functie van kapitein ook als een piraat gedroeg. Een voorbeeld: toen zijn vloot in 1572 vastgevroren was bij Wieringen, besloot hij boerderijen in de omgeving te gaan plunderen. Maar ook zijn 'verovering' van Den Briel roept vragen op. Want waaróm moest de stad eigenlijk ingenomen worden? Was dat niet vooral om de eigen oprakende scheepsvoorraden aan te vullen? Een feit is dat bij de inname van de stad veel huizen werden geplunderd. Huizen van katholieken, want die konden in de calvinistische ogen van Bloys van Treslong geen goed doen. De geloofsverdeling tijdens de Tachtigjarige Oorlog was immens, en de katholieken en protestanten schuwden niet om op de meest gruwelijke manieren de vijand, inclusief burgerbevolking, te onderdrukken.

Bloys van Treslong raakte in conflict met zijn medeopstandelingen over hoe Antwerpen moest worden ontzet nadat het in Spaanse handen was gevallen (1585). Dit conflict liep dermate hoog op dat hij in de gevangenis terecht kwam. Zijn laatste dagen besteedde hij als baljuw en valkenier in Voorne.

COPPEL STOCK

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Jan Pieterszoon Coppelstock (16de eeuw) is bekend vanwege een gebeurtenis tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Hij was veerman en zette mensen over tussen Maassluis en Den Briel. Bij de inname van Den Briel door de watergeuzen speelde hij een bescheiden, later nogal uitvergroete rol.

Volgens de overlevering zou het Jan Coppelstock zijn geweest die in 1572 een boodschap van de geuzen overbracht aan het stadsbestuur. Een vloot van admiraal Lumey en kapitein Willem Bloys van Treslong, die niet langer voor anker mocht liggen in Engeland, wilde de stad innemen. Waarschijnlijk was dat vooral vanwege een gebrek aan voedsel. Toen ze de stad naderden, ontmoetten ze Jan Coppelstock. Die wist te vertellen dat er in de stad geen Spaans garnizoen meer gelegerd was. Vervolgens overhandigde Bloys van Treslong zijn zegelring aan Coppelstock. Hij beval hem de ring aan de burgemeester te geven met het verzoek de geuzen de stad binnen te laten. Coppelstock beweerde tegenover de burgemeester dat er een leger van vijfduizend geuzen voor de poort lag en het beter was om de stad over te dragen. Toen de burgemeester dat weigerde, besloten de geuzen Den Briel alsnog in te nemen en grotendeels te verwoesten.

Het verhaal over Coppelstock werd in de 19de eeuw geromantiseerd; hij kreeg een heldenrol toebedeeld bij de inname van Den Briel. Zijn heldenstatus was gebaseerd op het feit dat hij tegen de watergeuzen had gezegd dat de Spanjaarden waren vertrokken en de stad rijp was voor plundering.

DE RIJP

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Jan Corneliszoon Rijp (ca. 1570-1630) was een schipper die handel dreef met Scandinavië en Noord-Rusland. In mei 1596 voer hij op 26-jarige leeftijd mee met Willem Barentsz en Jacob van Heemskerck. Doel was om een noordelijke route naar Azië te vinden. Rijp voerde het gezag op een van de twee schepen en deed ook dienst als ondercommissaris.

Onderweg stuitte Rijp, Barentsz en Van Heemskerck als eerste mensen op Spitsbergen. De expeditie raakte steeds meer in de problemen. Op 1 juli ging Rijp aan boord bij Barentsz en Van Heemskerck om zijn zorgen te delen over de geplande koers. Hij stelde voor om niet langs Nova Zembla te varen, maar in plaats daarvan een mogelijke route te zoeken tussen Spitsbergen en Groenland. Barentsz was het hier niet mee eens. De schippers voeren vervolgens ieder hun eigen koers. Toen bleek dat er geen route was tussen Spitsbergen en Groenland, besloot Rijp om terug te keren naar Nederland. Barentsz en Van Heemskerck zetten echter hun noordelijke doorvaart voort. De bemanning van Barentsz kwam vast te zitten in het ijs en moest overwinteren op Nova Zembla. In juni 1597 probeerden zij met zelfgebouwde schepen de bewoonde wereld te bereiken. Barentsz stierf een week na vertrek.

Toen Rijp op handelsmissie was naar Scandinavië, ontmoette hij in augustus 1597 op het schiereiland Kola per stom toeval de overlevenden van de expeditie van Barentsz en Van Heemskerck. In oktober reisden zij met Rijp terug naar huis. Jan Rijp zelf overleed in 1630.

GERARD CALLEN BURG

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Gerard Callenburgh (1642-1722) begon als adelborst bij de Admiraliteit van Rotterdam. Later voer hij als tweede luitenant mee tijdens de Tweede Engelse Zeeoorlog (1665-1667). Op verzoek van Michiel de Ruyter werd hij in 1672 luitenant aan boord van de Zeven Provinciën.

Nadat De Ruyter tijdens de Slag bij Agosta (1676) tegen de Fransen was gesneuveld, verving Callenburgh hem als bevelhebber van de vloot. Met de Vrede van Nijmegen (1678-1679) kwam het tot een wapenstilstand tussen Frankrijk en de Republiek, waardoor de oorlogsvloot kleiner werd gemaakt en er dus minder kapiteins nodig waren. In 1687 kwam zijn carrière echter in een stroomversnelling, vooral door diverse opdrachten van stadhouder Willem III. Zo kreeg hij de leiding over een schip tijdens de Glorious Revolution van 1688. De Glorious Revolution was de oversteek van stadhouder Willem III naar Engeland om daar de troon te claimen. Hij was immers via zijn moeder Maria een afstammeling van Karel I. Zijn vrouw, Maria Stuart – tevens zijn volle nicht –, kon een nog duidelijkere claim op de troon laten gelden. Een aantal prominente Engelsen had Willem III het koningschap aangeboden, omdat hij protestants was en de zittende koning Jacobus katholiek.

Van nauwe samenwerking tussen de Engelse zeemacht en die van de Republiek kwam echter weinig terecht. Toen ze in 1690 samen tegen de Fransen streden, trok de bevelhebber van de Engelse vloot zich in het heetst van de strijd terug. Enkel door de windrichting, die ervoor zorgde dat de Fransen de Nederlandse vloot voorbij voeren, ontkwam Callenburgh aan een waarschijnlijke dood. Toen de Fransen de dag erna terugkwamen en de Engelse bevelhebber weigerde de Nederlanders te hulp te schieten, riep Callenburgh dat hij iedereen die deserteerde 'met een rapier zou doorsteken of met een pistool de kop af zou schieten'.

Later kreeg hij de facto de macht over de hele Nederlandse oorlogsvloot, maar hij maakte na 1709 geen slag of expeditie meer mee. Callenburgh stierf op tachtigjarige leeftijd een natuurlijke dood, ongebruikelijk voor een admiraal.

JAN DEN HAEN

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Jan den Haen (1630-1676) is een opvallende naam in de Admiralenbuurt, want na zijn dood leek hij min of meer vergeten. Den Haen werkte zich op van administratief scheepsmedewerker tot admiraal aan de zijde van Michiel de Ruyter en Cornelis Tromp. Hij voer mee tijdens de eerste drie Engelse zeeoorlogen, steeds in andere functies.

Bij de Slag in de Sont (1658) tegen de Zweden werd Den Haen als 'buitengewoon' kapitein ernstig ziek, waardoor zijn gage stopte en hij armenzorg aan moest vragen. In de Tweede Engelse Zeeoorlog leed de Republiek bij de Slag bij Lowestoft (1665) de grootste nederlaag op zee ooit. Den Haen behaalde echter een kleine overwinning door het schip de Great Charity te veroveren op de Engelsen. Geheel op eigen houtje besloot hij meteen terug te varen met het buitgemaakte schip. Hij werd als een held ontvangen. Tijdens de Tocht naar Chatham (1667) voer hij in het eskader van Willem Joseph van Ghent. Tijdens de Derde Engelse Zeeoorlog (1672-1674) promoveerde Den Haen tot kapitein en later tot viceadmiraal. Toen Michiel de Ruyter bij de Slag bij Agosta (1676) sneuvelde, leek de weg vrij voor Den Haen om de hoogste functies binnen de admiraliteit te bereiken. Hij raadde Willem III aan om De Ruyter door Cornelis Tromp te laten opvolgen. Den Haen kon dan op zijn beurt Tromp weer opvolgen. Hij kwam echter om het leven tijdens een gevecht tegen de Franse vloot bij Palermo. Den Haen kreeg een kanonskogel door het achterhoofd en overleed ter plekke.

In tegenstelling tot de normale gang van zaken kreeg Den Haen géén praalgraf. Er zijn daar verschillende theorieën over. Enerzijds werd Den Haen gezien als een onaangenaam mens en slecht collega, en de slag waarin hij om het leven kwam was een grote nederlaag voor de vloot. Deze twee elementen waren in het verleden echter geen bezwaar geweest om iemand een praalgraf te geven – meer voor de hand ligt dat het oprichten van grafmonumenten vanaf deze oorlog werd ontmoedigd; Michiel de Ruyter was de laatste die een dergelijk praalgraf had gekregen.

JASPER LEIJNSEN

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Jasper Leijnse (ca. 1555-?) werd geboren in Zoutelande in de provincie Zeeland. Hij was dertien toen de Tachtigjarige Oorlog begon. In 1572 hadden Vlissingen en Veere de kant van Willem van Oranje en de Opstand gekozen, terwijl Middelburg trouw bleef aan de Spaanse koning. De stad werd belegerd, waardoor een steeds groter gebrek ontstond aan voedsel en wapens.

Een poging van de Spanjaarden om een vloot met voorraden naar Middelburg te sturen, leidde tot de Slag bij Reimerswaal op de Oosterschelde (1574). Op 29 januari 1574 barstte een strijd los tussen de geuzenvloot, aangevoerd door Lodewijk van Boisot en Joost de Moor, en de Spaanse troepen van admirals Gerard de Glimes en Julián Romero de Ibarrola. Het schip van De Glimes liep vast op een zandbank en werd meteen aan alle kanten door de geuzenvloot aangevallen en geënterd. Toen het schip waarop Leijnse voer naast dat van admiraal De Glimes kwam te liggen, besloot hij naar het hulpeloze Spaanse schip te springen. Geholpen door zijn broer Bente klom hij vervolgens in de mast. Daar haalde hij de admiraalsvlag neer, bond die om zijn middel en sprong zo de zee weer in om terug te zwemmen naar zijn eigen schip. De vlag heeft sindsdien als pronkstuk op verschillende prominente locaties gehangen, zoals voor de ingang van de raadszaal van de Admiraliteit van Zeeland. In 1889 werd de vlag overgebracht naar het Rijksmuseum, waar hij tot op de dag van vandaag te zien is.

De Slag bij Reimerswaal was een gênante nederlaag voor de Spanjaarden, en Middelburg sloot zich erna aan bij de Opstand. Waar en wanneer Jasper Leijnse is overleden, is niet bekend, maar het buitmaken van de admiraalsvlag is vastgelegd op een groot contemporain wandtapijt.

JOOS BANCKERS

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Joost van Trappen Banckert (1597/1599-1647) soms Joos Bankers genoemd, kwam uit een prominente maritieme familie. Hij begon onbeduidend maar klom op tot een hoge functie bij de Admiraliteit van Zeeland. Hij vocht samen met Johan Evertsen tegen de Duinkerker kapers, en in 1624 werd hij benoemd tot buitengewoon kapitein. Datzelfde jaar trad hij in dienst van de West-Indische Compagnie (WIC).

Met een expeditievloot schoot hij Piet Hein te hulp tegen de Spanjaarden bij Bahia in Brazilië. Hij bracht twee Spaanse galjoenen tot zinken en maakte een derde schip buit. Vier jaar later, in 1628, had Banckert als viceadmiraal een aandeel in de verovering van de Zilvervloot. Vanwege zijn veelal gewelddadige optreden tegen de Spanjaarden en Portugezen kreeg hij de bijnaam 'Gesel der Spanjaarden' en 'Schrik der Portugezen'.

Zo liet hij 250 Portugese krijgsgevangenen levend vastspijkeren aan zijn schip, ter intimidatie van de vijand. Deze wreedheden waren ook voor die tijd ongekend. In het conflict met de Portugezen over wie Brazilië zou gaan koloniseren en de trans-Atlantische slavenhandel daarmee in handen kreeg schuwde hij dezelfde tactieken niet. Onder zijn bevel werd er overgegaan op genocides van de lokale bevolking die de kant van de Portugezen hadden gekozen. Banckert was zich ervan bewust dat hij veel op zijn kerfstok had maar voelde zich niet schuldig over zijn moordpartijen. Op zijn sterfbed onderweg naar Nederland verzuchtte hij: 'Ach, als ik nu maar voldoende berouw zou hebben, want ik was een groot zondaar.'

JORIS VAN ANDRINGA

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Joris (van) Andringa (1635-1676) was een Groningse officier, die bij de Admiraliteiten van Friesland en Amsterdam diende. In 1664 en in 1665-1666 was hij secretaris van admiraal Michiel de Ruyter. Hij schreef verslagen voor hem, onder meer over de Tocht naar Chatham (1667).

Maar ook vocht hij in dienst van de admiraal in de eerste drie Engelse zeeoorlogen en ging hij met hem mee op kaperstocht. Langs de West-Afrikaanse kust werden Engelse forten hardhandig ingenomen. Dat ging gepaard met plunderingen, onthoofdingen en het in brand steken van dorpen en akkers. Met het innemen van de Engelse forten werd de handel in tot slaafgemaakten vanuit West-Afrika naar Amerika gefaciliteerd. Vervolgens stak de vloot de oceaan over om de Engelsen langs de Amerikaanse kust zo veel mogelijk schade toe te brengen. Als blijk van verdienste werd Andringa in 1673 door de Staten-Generaal tot gouverneur van Nieuw-Amsterdam benoemd. Maar nog voordat hij die functie kon gaan uitoefenen werd het gebied aan de Engelsen overgedragen. Datzelfde jaar raakte hij in de Slag bij Kijkduin (1673) zwaargewond. Twee jaar later kreeg hij het commando over een schip met vijftig kanons in de vloot van De Ruyter die naar de Middellandse Zee was gestuurd. Joris Andringa overleed enkele weken later aan 'rooden loop' (dysenterie). Omdat hij niet in de strijd was gesneuveld kreeg hij een anoniem zeemansgraf.

KAREL DOORMAN

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Karel Doorman, geboren in 1889 was een Nederlands schout-bij-nacht. Doorman kwam om tijdens de Slag in de Javazee in 1942 tijdens de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost-Azië. Na de verrassingsaanval op Pearl Harbor verklaarde Nederland op 8 december 1941 Japan zelf de oorlog.

De slag vond plaats op 27 februari 1942 onder leiding van schout-bij-nacht Karel Doorman. De Combined Striking Force van 14 Nederlandse, Amerikaanse, Britse en Australische schepen verloor van de Japanse Keizerlijke marine onder schout-bij-nacht Takeo Takagi. Vooral voor de Koninklijke Marine was de klap groot. Naast Doorman zelf verloren duizenden mensen het leven in de wateren van Indonesië. Hieronder ook vele mensen met een Indo-Europese, Indonesische en Molukse achtergrond.

Doorman kwam om het leven toen zijn schip MS De Ruyter tijdens de Slag in de Javazee tot zinken werd gebracht. De brandende MS De Ruyter bleef ongeveer anderhalf uur drijven. Op 5 juni 1942 werd hem postuum de Militaire Willems-Orde, verleend, die op 23 mei 1947 werd uitgereikt aan de oudste zoon van de schout-bij-nacht. Bij de scheepsbel van Hr.Ms. De Ruyter en de herdenkingsplaquette van Doorman in de Haagse Kloosterkerk. In de Haagse Kloosterkerk worden met regelmaat herdenkingen gehouden.

Vandaag de dag wordt op 15 augustus het officiële einde van de Tweede Wereldoorlog herdacht in het Koninkrijk der Nederlanden. Tegelijk zijn er ook steeds meer stemmen die pleiten voor een inclusieve herdenking waarbij ook de slachtoffers van de koloniale bezetting worden herdacht.

TJERK HIDDDES DE VRIES

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

Tjerk Hiddes de Vries (1622-1666) werd als molenaarszoon geboren in het Friese Sexbierum. Hij begon zijn loopbaan in de koopvaart en werkte zich op in de marine. In zijn jongere jaren vocht hij onder meer mee bij de Slag in de Sont (1658) tegen de Zweden, als kapitein van een troepentransportschip.

Bij die zeeslag raakte viceadmiraal Witte de With dodelijk gewond en sneuvelde ook viceadmiraal Pieter Florisse. Hiddes de Vries voerde later in de oorlogen tegen Engeland het bevel over het eskader Friese schepen. Na de nederlaag in de Slag bij Lowestoft (1665) tegen de Engelsen en het verlies van de bevelhebber Van Wassenaer van Obdam gaf Hiddes de Vries de verklaring dat zijn meerdere door God almachtig van zijn verstand was beroofd, of dat hij het nooit gekregen had. Later tijdens de Tweede Engelse Zeeoorlog was Hiddes de Vries als luitenant-admiraal van Friesland een van de directe ondergeschikten van opperbevelhebber Michiel de Ruyter. Op 4 augustus 1666 raakte Hiddes de Vries dodelijk gewond in de Tweedaagse Zeeslag tegen de Engelsen. Bij die slag had hij onder Johan Evertsen het bevel over de voorhoede, die door een onverwachte aanval uiteengeslagen werd. Zijn been werd verbrijzeld en er werd een arm bij hem afgeschoten. Hij probeerde nog te voorkomen dat hij op de vlucht zou sterven, maar zijn stuurloze vaartuig dreef af.

Hiddes de Vries werd met spoed naar Vlissingen gebracht, waar hij vrijwel direct overleed. Vier dagen later werd hij postuum vader van een zoon. Zijn vrouw Nannetje stierf aan de gevolgen van de bevalling. In de Grote Kerk in Harlingen werd een praalgraf voor Hiddes gebouwd, dat nu niet meer bestaat. De Koninklijke Marine heeft door de jaren heen meerdere schepen vernoemd naar de Friese admiraal.

WILLEM

STRAATNAMEN
ADMIRALEN
BUURT

DE ZWIJGER

Willem van Oranje (1533-1584) vaak in één adem genoemd als 'Vader des Vaderlands', kwam uit een invloedrijke adellijke familie. Hij groeide op het slot Dillenburg in de gelijknamige Duitse stad en kreeg een Lutherse opvoeding. Op zijn elfde erfde hij het prinsdom Orange in Frankrijk, waardoor hij nu de titel van prins mocht voeren. Willem werd een belangrijke diplomaat bij het Habsburgse hof, bekeerde zich tot katholiek en kreeg een sterke band met keizer Karel V en zijn zoon Filips II.

Toen Karel V in 1555 afstand deed van de troon leunde hij tijdens de ceremonie op de schouders van Willem. Nadat Filips II heer der Nederlanden was geworden bleef Willem hem in het begin steunen. De hardhandige en koppige manier van optreden van de streng katholieke Filips tegen de protestanten zorgde echter voor een breuk die tot een opstand zou leiden. Willem en een aantal andere hooggeplaatste edelen hadden de koning verzocht om de protestanten minder zwaar te vervolgen. Daar werd geen gehoor aan gegeven, sterker nog: de onderdrukking ging door onder leiding van generaal Alva die een Raad van Beroerten aanstelde – in de volksmond de Bloedraad genoemd. Toen daar in de vorm van de Tiende Penning ook nog eens economische sancties bij kwamen was de maat vol. Er brak een opstand uit en Willem werd een van de leiders. Militair gezien waren de eerste jaren geen succes: het Spaanse leger was zeer professioneel getraind en de opstandelingen maakten geen schijn van kans. Met de steun van de watergeuzen, grotendeels protestanten die uit Frankrijk waren verdreven, werd een bloedige campagne ingezet. Het uitmoorden van katholieke geestelijken zoals bij Den Briel, Roermond en Gorcum werd toegelaten door de prins. Ook in Ransdorp werden de franciscaner monniken een bewust doelwit van het leger van Willem.

Toen zijn vriend, de katholieke priester Cornelis Musius, werd opgepakt vanwege het verbreken van een vluchtverbod was Willem niet bij machte om hem vrij te pleiten. Willem had hem schijnbaar tijdens een diner uitgelachen vanwege zijn gewaad, en daarmee Musius het signaal gegeven dat hij niet door de prins beschermd zou worden. Musius wilde vluchten uit angst voor de geuzen, maar werd opgepakt. De priester werd na marteling veroordeeld tot de strop. Deze acties zorgden voor wantrouwen tussen de katholieke edelen en Willem, die tot dat moment zelf nog katholiek was. Van zijn credo dat geloofsvrijheid gewaarborgd werd onder zijn gezag kwam in de praktijk weinig terecht. De Opstand bleef echter groeien. Willem van Oranje werd vogelvrij verklaard, en het idee om een unie te vormen onder Spaans gezag maar met meer religieuze en economische vrijheid werd inmiddels door beide partijen als onmogelijk gezien. Alexander Farnese, de hertog van Parma, werd naar de Nederlanden gestuurd om orde op zaken te stellen voor Filips, iets dat Alva niet was gelukt.

De Italiaanse veldheer bracht de opstandelingen veel nederlagen toe. De rol van Willem van Oranje leek uitgespeeld. Hij werd in 1584 vermoord door Balthasar Gerards. Zijn zoon Maurits en landsadvocaat Johan van Oldenbarnevelt namen na zijn dood de leiding van de Opstand op zich.